

Hideghéthy Andrea

Falath Zsuzsi: Mojím cieľom nie je to, aby som plodila nevraživosť medzi dvoma národmi.

Tento príbeh vybuchol ako bomba, keď sme asi pred rokom prvýkrát počuli príbeh o Falath Zsuzsi. Od konca r. 2018 sa z nej naraz stala obľúbená verejná osoba Maďarka a protivná pre slovenský národ. Najprv v rodine objavila svoj maďarský pôvod, potom pred verejnosťou rozprávala o tom, že na Slovensku prezentujú takú históriu za pravdivú informáciu, ako aj predmet vyučovania, ktorý vytvára falošný obraz o 1000 rokoch medzi dvoma národmi.

V poslednom roku ale bolo okolo nej ticho. Škandál pekne stíchol. Zdalo sa, že sa hrozby v práci utišili. Teraz je ale vo výpovednej lehote, lebo od zamestnávateľa dostala výpoveď z dôvodu zrušenia pracovnej pozície. A tieto fakty sa zase objavili v médiách, s jej situáciou sa stotožnili tisíce.

Ako sa zmenil Váš život v poslednom roku?

Ľudia začali byť ku mne nedôverčiví, z takých vecí ma obviňujú, ako vlastizrada, a to mi sťažuje život. Nie je typické na Felvidéku a po celom Slovensku takto interpretovať históriu podľa mnou predstavených skutočností. Najhoršie to bolo v prvom mesiaci, lebo vtedy sa so mnou nikto nerozprával. Pravda niekoľko krát som sa dostala s kolegami do hádky kvôli tomu čo sa stalo. Neskôr sa však už so mnou rozprávali, lebo potrebovali pomoc, ale to už nebol úprimný stav. Bolo dusno a viem, že riaditeľovi doporučili, aby ma nevykopol počas škandálu. Ani to nespravil, ale ma vyzval, aby som dala výpoveď. To som nebola ochotná urobiť.

Prečo ste sa odhodlali, aby ste pred verejnosťou povedali pravdu o tom, že čo sa prezentuje v histórii Slovákov a Maďarov?

V Šamoríne som sa stretla s pánom Babucs Zoltánom pri krste jeho knihy, a keď sme sa tam rozprávali, ponúkol mi sa zoznámiť s jeho kolegom, ktorý robí rozhovory s takými mladými, ktorí sa učia maďarský jazyk, zaujíma ich maďarská kultúra alebo práve to, ako prežívajú použitie maďarského jazyka. S tým som nerátala, že sa budeme rozprávať aj o historických faktoch.

Keď dobre rozumiem, tak počas reportáže nebolo Vaším konkrétnym cieľom, aby ste poukázali na historické klamstvá...

Nie. V skutočnosti som s tým ani nepočítala, že to takto skončí, nakoľko som vyslovila len pravdu. Hoci ma upozorňovali, že to bude mať následky. Ale s tým som nepočítala, že medzi Slovákami bude šovinistický preklad Mikeša známy v takom širokom kruhu a potom ma v takom rozsahu očierni.

Čo Vás motivuje ako mladú vysokoškolsky vzdelanú muzeologičku, aby ste stáli za svojím názorom?

Nechcem stáť za takými ľuďmi a slúžiť im, ktorí klamú a ináč ukazujú pravdu. Dve pravdy spolu neexistujú, a ja chcem bojovať za pravdu.

Tento postoj vyvolal konflikt a ten konflikt bude pokračovať...

Mojim cieľom nie je to, aby som plodila nevraživosť medzi dvoma národmi. S mojimi vedomosťami by som chcela dosiahnuť a bojovať za to, aby ľudia pochopili a uznali, že tieto dva národy 1000 rokov žili spolu v mieri a aby uvideli, že pravda v posledných 100 rokoch je skrivená. Za posledných sto rokov slovenskí historici ukradli týchto spoločných tisíc rokov, lebo nielen v mieri sme žili vedľa seba, ale sme aj spolu bojovali. Nezabudnime, že Slováci bojovali po boku Rákócziho a teraz túto spoločnú minulosť popierajú. Je dôležité, aby slovenský národ vedel prijať svoju históriu, aby zo zlomyseľnosti neničili hmotné pamiatky, a aby nefalšovali historické fakty. Nie je mojou snahou, aby sa vzťah medzi dvoma národmi zhoršil, ale to, aby sa 1000 ročné dedičstvo hodnoverne zachovalo.

Povedali by ste príklady?

Môžeme spomenúť mestské múzeum v Bratislave, kde prezentujú históriu Bratislavy. Napríklad, keď pripravovali výstavu o pripojení Bratislavy k Československu. Nespomínalo sa tam monumentálne súsošie Márie Terézie od Jána Fadrusza, ktoré zničili československí legionári a ktoré bolo symbolom mesta.

Tiež dianie bratislavského masakra, keď v roku 1919 pred tržnicou strieľali do davu. Na paneli bolo napísané len to, že bol „štrajk“ a nebola zmienka o tom, že to bolo krviprelievanie, kde zabili niekoľko ľudí. Ďalej ukazovali hlavne také fotografie, kde s kvetmi vítali legionárov, ale to, že aké protesty boli zo strany Maďarov a Nemcov, to zamlčali.

Takýto prístup je charakteristické aj pre iné oblasti?

Vzťahuje sa to aj na učebnice. Totiž slovenské a maďarské učebnice obsahujú protikladné informácie. Som presvedčená, že by ich bolo treba pre historickú dôveryhodnosť zosúladiť.

Myslíte si, že zrušenie Vašej pracovnej pozície môže súvisieť s Vašou angažovanosťou voči maďarskému národu?

Myslím si, že moja angažovanosť bola dôvodom vyhodenia z roboty, iný dôvod na to nemohol byť. Zabezpečovala som aj viac takých pracovných úloh, ktoré neboli mojou náplňou, vykonávala som ich navyše. Moji kolegovia sa taktiež obrátili na mňa s odbornými otázkami, teda s mojou prácou, s mojimi vedomosťami nemohol byť problém.

Čo hovoria k tejto situácii Vaši priatelia a rodina?

Moji slovenskí priatelia nechápu ako prebiehala história a to, ako to ovplyvňovala vtedajšia politika, preto sa odo mňa odvrátili. Ale sú aj takí slovenskí priatelia, kolegovia, ktorí so mnou súhlasia, vidia fakty a klamstvá, kým moji maďarskí priatelia stoja jednoznačne pri mne.

Aký vplyv majú na Vás tieto útoky?

Ťažko som to prežívala, psychicky to bolo ťažké obdobie, ale teraz sa k tomu staviam silnejšie a uvedomujem si to, že keď bojujeme za pravdu, vtedy musíme uniesť všetky záporné vplyvy.

Ako ďalej?

Teraz mi plynie výpovedná lehota, od januára si hľadám nové miesto, ale nie v takom odbore. Chcela by som si oddýchnuť, hlavne psychicky. Popritom podľa riaditeľa som sa už odpísala v tomto odbore ako muzeologička a ešte aj to dodal, že ak tento prípad bude medializovaný, tak on sa postaví proti mne. Pritom by som sa chcela naučiť dokonalú maďarčinu, aby som sa v budúcnosti mohla s týmito témami zaoberať, a pozbierať túto celkovú problematiku, ale po týchto udalostiach na to zrejme nebudem mať na Felvidéku príležitosť.

Ste veľmi odhodlaná. Keby sme sa vrátili o rok dozadu a vedeli by ste, čo musíte prežiť, aj vtedy by ste povedali tieto skutočnosti?

Samozrejme, nechcem žiť v klamstve.

.....

Dávid Nagy, právny zástupca:

„Porušenie zásady rovnakého zaobchádzania na pracovisku bohužiaľ nie je ojedinelým javom na Slovensku. Možno aj z toho dôvodu upravil zákonodarca antidiskriminačné spory a individuálne pracovnoprávne spory v Civilnom sporovom poriadku na jednom mieste. Vynára sa tu však aj národnostná otázka, čo robí túto záležitosť ešte vážnejšou. Podľa môjho názoru sa v prípade takýchto a podobných záležitostí majú prijať náležité právne kroky, aby sme v budúcnosti zamedzili diskriminácii.“